

Rapport

Klacht

Verzoekers klagen over het intimiderende optreden van het regionale politiekorps Kennemerland op 3 juli 2007 naar aanleiding van hun melding van een conflict met de burens. Zij klagen er met name over dat:

1. de politie bij verzoekers thuis hen niet de gelegenheid heeft gegeven om hun verhaal te vertellen;
2. een met naam genoemde ambtenaar van het betrokken politiekorps bij verzoekers thuis een sigaret uit de hand van verzoekster heeft getrokken en haar vanaf de bank op de grond heeft gegooid;
3. er bij de aanhouding van verzoekster gebruik is gemaakt van handboeien;
4. verzoekster is overgebracht naar het politiebureau en dat er assistentie van een tweede politievoertuig is gevraagd.

Beoordeling

Algemeen

1. Op 3 juli 2007 escaleerde een al langer sluimerende vervelende situatie tussen verzoekers en hun burens over de overlast die werd ondervonden van jongeren in de buurt. Die problematiek en de wijze waarop verzoekers daarin waren betrokken was bij de politie bekend in verband waarmee er een zogenaamde "afspraak op locatie" was. Deze hield in dat de politie direct ter plaatse zou verschijnen als verzoekers daarom zouden vragen, zonder eerst uiteen te hoeven zetten wat de achtergrond van de vraag was.
2. De escalatie op 3 juli 2007 bestond daarin dat de buurman op genoemde dag het huis van verzoekers via de keuken binnenstormde, aldus verzoekers. Daarop greep verzoekster, aldus verzoekers, de man bij zijn t-shirt en duwde hem weg, waarop de buurman naar zijn echtgenote zou hebben geroepen: "we hebben ze, bel de politie maar". Aldus zou hij, naar verzoekers stellen, het voorval hebben uitgelokt.
3. Nadat de buurman naar huis was gegaan belde deze de politie. Daarop werd hem meegedeeld dat men zou langskomen. Twee politieambtenaren togen naar de woning van de buurman, hoorden hem aan en constateerden dat hij een schaafplek en een rode nek had, en dat zijn shirt was gescheurd. Op basis daarvan concludeerden de betrokken ambtenaren dat verzoekster als verdachte van het plegen van mishandeling diende te worden aangemerkt.
4. Inmiddels had ook verzoeker de politie gebeld omdat hij aangifte wilde doen van bedreiging door de buurman. Ook hem was meegedeeld dat men langs zou komen. Toen

de twee politieambtenaren na het bezoek aan de buurman bij verzoekers verschenen, hielden zij verzoekster aan op verdenking van mishandeling. Zij gaven daarbij verzoekers niet de gelegenheid hun kant van het verhaal te vertellen.

5. Bij haar aanhouding deelden de politieambtenaren verzoekster mee dat ze mee moest naar het politiebureau. Verzoekster en haar echtgenoot, die zich verrast en overvallen voelden, verzochten daarop eerst contact op te nemen met een bepaalde politie-ambtenaar omdat die bekend was met de achtergronden van de problemen tussen verzoekers en hun burens, problemen die ook de aanloop vormden tot het incident. De politieambtenaren maakten duidelijk geen gehoor te gaan geven aan dat verzoek. Daarnaast schoof een van de politieambtenaren de melding van verzoekers, dat de familie uitgerekend op dat moment door een telefoontje van de moeder van verzoekster in een moeilijke situatie zat, als niet ter zake doende terzijde, zij het dat verzoekster nog wel de gelegenheid werd geboden haar moeder te bellen. De politieambtenaren gaven geen gehoor aan het voorstel van verzoekers om op eigen gelegenheid naar het bureau te komen.

6. Toen verzoekster daarop een sigaret opstak, trok een van de betrokken ambtenaren die uit haar hand en ging over tot het aanleggen van de boeien bij verzoekster. Naar verzoekers stellen gebeurde dat hardhandig waarbij de politieambtenaar verzoekster ook van de bank zou hebben getrokken en haar op de grond zou hebben gegooid. De situatie gaf de betrokken ambtenaren aanleiding assistentie in te roepen.

7. Tijdens het gebeuren kreeg verzoekster een paniekaanval, waarbij verzoeker direct de betrokken ambtenaren inlichtte over het feit dat zijn echtgenote daarvan vaker last had en daarvoor onder behandeling was.

8. Terwijl de ene politieambtenaar de auto voorreed, ging de andere ambtenaar met verzoekers mee naar buiten waarna verzoekster en de andere ambtenaar ook in de auto plaatsnamen en op weg gingen naar het bureau. Bij het weggrijden kwam de tweede opgeroepen politieauto met zwaailicht aanrijden.

9. Bij brief van 10 juli 2007 dienden verzoekers bij de regiopolitie Kennemerland een klacht in over het politieoptreden. Op 30 augustus 2007 bracht de Politieklachtencommissie advies uit aan de korpsbeheerder. In dat advies is onder meer het volgende vermeld:

"In deze zaak gaat het om een burenruzie. Beide burens deden een telefonische melding aan de politie: B. (de buurman; N.o.) wilde aangifte doen van mishandeling door J. (verzoekster; N.o.) en J. (verzoeker; N.o.) van bedreiging door B. (de buurman; N.o.).

Omdat op de eerste melding werd gereageerd door het gesprek van de politieambtenaren met B. (de buurman; N.o.), waarna klaagster ervan werd verdacht haar buurman letsel te hebben toegebracht, zijn de betrokken politieambtenaren naar haar huis gegaan en

hebben haar, omdat er sprake was van een heterdaadsituatie, conform de standaardprocedure direct aangehouden als verdachte zonder haar ter plaatse te horen. Aangezien J. (verzoeker; N.o.) op zijn melding had gehoord dat de politie langs zou komen om het verhaal aan te horen overviel het de heer en mevrouw J. (verzoekers, N.o.) dat de politieambtenaren mevrouw meteen wilden meenemen naar het bureau. De commissie is van oordeel dat door het praktisch samenvallen van de twee meldingen een ongelukkige situatie is ontstaan. De door de verbalisanten gekozen aanpak is vanuit de optiek, dat het bij een heterdaadsituatie het meest efficiënt is om direct tot aanhouding over te gaan, niet ongewoon. Aangezien bij een burenruzie twee partijen zijn betrokken die met elkaar verder moeten, de schade in dit geval gering was en de gevolgen van de gekozen aanpak voor klagers groot zijn geweest, was ook een andere opstelling mogelijk geweest, waarbij klagers hun visie op het incident hadden kunnen geven en klaagster, met goedkeuring van de hulpofficier van justitie, eventueel later buiten heterdaad zou zijn aangehouden, waarbij haar kans zou zijn geboden zelf naar het politiebureau te komen.

De beslissing om in gegeven situatie direct tot aanhouding over te gaan behoort echter tot de discretionaire bevoegdheden van politieambtenaren en hun keuze om klaagster niet op een later tijdstip naar het bureau te laten komen is vanwege de weigerachtige houding van klaagster en de paniekaanval die zij kreeg naar de mening van de commissie nog eens in het bijzonder te rechtvaardigen.

(...)

De commissie hecht eraan nog de volgende opmerkingen te maken.

Hoewel de betrokken politieambtenaren niet onrechtmatig of klachtwaardig hebben gehandeld betreurt de commissie het zeer dat de situatie ter plaatse zo uit de hand is gelopen dat klaagster geboeid moest worden afgevoerd naar het politiebureau. Het was op zich beter geweest de meldingen van klaagster en haar buurman naast elkaar te leggen en klaagster eerst in huiselijke kring de gelegenheid te bieden om te reageren op hetgeen door haar buurman werd gesteld. Bij burenruzies komt het vaak voor dat over en weer meldingen en aangiftes worden gedaan en men zich beiden slachtoffer voelt. De commissie geeft de politie in overweging nog eens na te gaan hoe in zulke gevallen het best kan worden opgetreden."

10. Bij brief van 2 oktober 2007 liet de korpsbeheerder verzoekers weten dat zijn oordeel over hun klacht geheel overeenkomstig het advies van de Politieklachtencommissie is en dat hij mitsdien verzoekers klacht ongegrond verklaarde. Verzoekers waren het daarmee niet eens en wendden zich tot de Nationale ombudsman.

11. Bij brief van 9 mei 2008 ging de korpsbeheerder in op de vier door de Nationale ombudsman in onderzoek genomen klachtonderdelen. Ten aanzien van de klacht dat de politie verzoekers niet thuis de gelegenheid heeft gegeven om hun verhaal te vertellen,

deelde de korpsbeheerder het volgende mee:

"...De verbalisanten zijn ter plaatse gegaan naar aanleiding van de eerste telefonische melding van de buurman. Na het horen van deze persoon en het opmaken van een proces-verbaal van aangifte, waarbij geconstateerd werd dat er enig letsel en schade aan kleding was, zijn de verbalisanten naar de woning van mevrouw J. (verzoekster; N.o.) gegaan met de bedoeling om haar als verdachte aan te houden en mee te nemen naar het bureau voor verhoor. Bij een heterdaadsituatie oordeelt de politieambtenaar zelf of de verdachte direct wordt aangehouden. Het is niet gebruikelijk om ter plaatse uit te zoeken wat de toedracht is. Het onderzoek wordt op het politiebureau gedaan. Achteraf bleek dat de familie J. (verzoekers; N.o.) ook een telefonische melding had gedaan en in de veronderstelling verkeerde dat de politie langs zou komen om het verhaal aan te horen..."

12. Op het punt van het gestelde aanwenden van geweld bij de aanhouding van verzoekster deelde de korpsbeheerder het volgende mee:

"...Na uitleg aan de familie J. (verzoekers; N.o.) wat de verbalisanten kwamen doen en wat de procedure is, wilde mevrouw J. (verzoekster; N.o.) niet meewerken aan haar aanhouding. Dit uitte zij duidelijk om met haar armen over elkaar op de bank te gaan zitten en demonstratief een sigaret op te steken. De betrokken politieambtenaar wilde overgaan tot de aanhouding en pakte op een rustige manier de sigaret uit haar handen. Tijdens het boeien kreeg mevrouw J. (verzoekster; N.o.) een paniekaanval waarbij zij op de grond belandde. Er is geen sprake van dat mevrouw J. (verzoekster; N.o.) door de betrokken politieambtenaar van de bank is gegooid..."

13. Ten aanzien van het gebruik maken van handboeien stelde de korpsbeheerder:

"...Het is een normale procedure dat verdachten tijdens het overbrengen naar het bureau geboeid worden om de veiligheid van de politieambtenaren te waarborgen. Aangezien mevrouw J. (verzoekster; N.o.) aangaf veel pijn te hebben van de handboeien dat veroorzaakt werd door de armband die mevrouw droeg, heeft de betrokken politieambtenaar haar armband in het politievoertuig afgedaan..."

14. Over het oproepen van assistentie merkte de korpsbeheerder op:

"...Omdat mevrouw J. (verzoekster; N.o.) niet wilde meewerken aan haar aanhouding en de situatie mogelijk verder ging escaleren, is een tweede politie-eenheid opgeroepen. Omdat deze eenheid een lange aanrijtijd had, was de situatie inmiddels onder controle en kon deze tweede eenheid terugkeren..."

15. Op de vraag van de Nationale ombudsman naar de wijze waarop het politiekorps naar de mening van de korpsbeheerder het beste kan optreden in een situatie van "dubbele" meldingen (zie ook het advies van de Politieklachtencommissie), reageerde de korpsbeheerder als volgt:

"...In beginsel is het ook de werkwijze van de politie Kennemerland om bij meldingen hoor en wederhoor toe te passen en daarna een beslissing te nemen wat hieraan te doen. Hetzelfde gaat in grote trekken op voor een aangifte. Soms is echter de situatie anders, zijn de feiten direct helder en kan er niet gewacht worden met optreden. Een standaard werkwijze is kortom niet altijd te hanteren. Situaties verschillen en vragen soms een maatwerk aanpak.

Het is de politie bekend dat de familie J. (verzoekers; N.o.) al langer een conflict met burens heeft. Diverse pogingen van politiemedewerkers om tot oplossingen of verbeteringen van de situatie te komen, zijn niet geslaagd. Bemiddeling of mediation is door de betrokken partijen afgewezen. Uiteindelijk heeft dit burensprobleem voor de fam. J. (verzoekers; N.o.) geleid tot de stap om te gaan verhuizen naar een andere buurt. Een punt van zorg van de familie J. om nog steeds een beroep op de politie te kunnen doen, is in een gesprek met een lid van de teamleiding Haarlemmermeer-Noord uitgesproken en door de politie is bevestigd dat alle meldingen serieus worden opgepakt..."

16. Verzoekers lieten tijdens het onderzoek weten van mening te zijn dat de stelling van de korpsbeheerder dat verzoekster niet had willen meewerken, niet juist was. Zij weerspraken dat verzoekster met haar armen over elkaar was gaan zitten en stelden dat de door haar opgestoken sigaret uit haar hand werd gerukt. Voorts gaven zij aan dat een van de betrokken ambtenaren verzoekster - om haar te boeien - met haar buik op de grond had gegooid, waarna zij met haar armen op haar rug werd geboeid. Daarnaast benadrukten zij nogmaals dat zij herhaaldelijk hadden gevraagd om in verband met de "afspraak op locatie" even contact op te nemen met het politiebureau.

Naar hun mening is - door de wijze waarop de politie op 3 juli 2007 - jegens verzoekster is opgetreden, de buurtsituatie nog verergerd aangezien de burens in dat optreden een bevestiging van het eigen gelijk zagen en zien.

I. Ten aanzien van het geen gelegenheid geven verzoekers bij hun thuis hun verhaal te laten doen, de overbrenging naar het bureau en het invoeren van assistentie

Bevindingen

1. Duidelijk is dat de twee betrokken politieambtenaren toen zij na het bezoek aan de burens bij verzoekers thuis waren, hen geen gelegenheid hebben gegeven hun kant van het verhaal te doen, maar ervoor hebben gekozen verzoekster aan te houden. De korpsbeheerder heeft op dat punt opgemerkt dat het bij een heterdaadsituatie als deze niet gebruikelijk is om ter plaatse uit te zoeken wat de toedracht is.

2. Ook staat vast dat de betrokken ambtenaren verzoekster hebben overgebracht naar het bureau en dat zij op enig moment een tweede politieauto hebben opgeroepen omdat, naar de korpsbeheerder liet weten, de situatie mogelijk ging escaleren.

Beoordeling

3. De Nationale ombudsman zal de onder Klacht 1 en 4 genoemde gedragingen gezamenlijk beoordelen. Bij beide gaat het immers om de door de betrokken ambtenaren gekozen aanpak: het aanstonds aanhouden van verzoekster op basis van informatie van de burens.

4. Het recht op persoonlijke vrijheid is gewaarborgd in Grondwet en in mensenrechtenverdragen. In de wet is geregeld in welke gevallen de overheid een burger zijn vrijheid mag benemen. Zo biedt artikel 53 Wetboek van Strafvordering (hierna: Sv) een wettelijke basis voor aanhouding van een verdachte. (Zie Achtergrond, onder I, II en III)

Bij de uitoefening van zo'n bevoegdheid die inbreuk maakt op een grondrecht, moet het evenredigheidsvereiste in acht worden genomen. Dit houdt in dat bestuursorganen voor het bereiken van een doel een middel aanwenden dat voor de betrokkenen niet onnodig bezwarend is en dat in evenredige verhouding staat tot dat doel. Voor de politie betekent dit onder meer dat in een opsporingsonderzoek zo min mogelijk vrijheidsbenemende dwangmiddelen worden toegepast.

5. Gelet op de omstandigheden van het geval is de Nationale ombudsman tot de conclusie gekomen dat de keus voor het aanhouden van verzoekster en het overbrengen naar het bureau onevenredig bezwarend is geweest. Duidelijk is dat er op het moment dat de politieambtenaren bij de burens en vervolgens bij verzoekers verschenen geen sprake meer was van een onrustige situatie. Een eventuele vechtpartij deed zich op dat moment niet voor en er waren omstandigheden die de betrokken ambtenaren de mogelijkheid boden voor een minder bezwarend middel te kiezen. De Nationale ombudsman is van mening dat als onderzoek mogelijk is zonder het doen van een aanhouding, daar de voorkeur naar uit dient te gaan. Er is geen beletsel om een verdachte te horen zonder voorafgaande aanhouding. Nog daargelaten dat de betrokken ambtenaren er - wat er ook zij van het kennelijk gebruik zulks niet te doen - voor hadden kunnen kiezen verzoekster ter plaatse kort te horen, had het in de rede gelegen - te meer nu vaststaat dat verzoekster had aangeboden direct zelf naar het bureau te komen - verzoekster uit te nodigen dan wel te ontbieden voor een gesprek op het bureau. Dan was ook het invoeren van assistentie niet nodig geweest en was de buurt geen getuige geweest van het verzoekster en haar gezin stigmatiserende afvoeren en dat ook nog in aanwezigheid van twee politieauto's.

6. Anders dan de Politieklachtencommissie en de korpsbeheerder is de Nationale ombudsman derhalve van mening dat de betrokken ambtenaren anders met hun discretionaire bevoegdheid hadden moeten omgaan. Genoemde commissie heeft in haar oordeel de naar haar mening weigerachtige houding van verzoekster betrokken en de paniekaanval die zij kreeg. De Nationale ombudsman wijst erop dat zowel de paniekaanval als het (aanvankelijk) niet meewerken niet voorafgingen aan, maar volgden op de mededeling en het beginnen met het uitvoeren van de aanhouding. Deze omstandigheden

kunnen dus niet hebben gegolden als reden om tot aanhouding over te gaan.

7. Deze klachtonderdelen overziende is de Nationale ombudsman dan ook van oordeel dat de politie heeft gehandeld in strijd met het evenredigheidsvereiste. De klacht is dan ook gegrond.

8. De lezingen of bij het politieoptreden geweld - in de vorm van het uit de hand slaan van een sigaret en het op de grond gooien van verzoekster - is gebruikt, lopen uiteen. Zie hierboven onder Bevindingen nummers 12 en 16.

9. De Nationale ombudsman heeft feiten noch omstandigheden gezien die de ene lezing aannemelijker maken dan de ander. Derhalve onthoudt hij zich op dit punt van een oordeel.

II. Ten aanzien van het gebruik van handboeien

Bevindingen

1. Het proces-verbaal van aanhouding van verzoekster vermeldt onder het kopje "Reden van de handboeien":

"...De omstandigheden waarop verdachte werd aangehouden, gaf aanleiding tot het gebruik van de handboeien. De handboeien werden gebruikt om reden van ontwrichting en veiligheid voor verdachte en politiepersoneel..."

2. De politieambtenaren zijn door de Politieklachtencommissie gehoord. Een van hen verklaarde dat verzoekster tijdens het boeien hysterisch over de grond ging rollen en verder:

"...Het is een normale gang van zaken dat een verdachte tijdens het overbrengen geboeid wordt. Hiermee wordt de veiligheid van de politieambtenaren gewaarborgd."

Beoordeling

3. Het is een vereiste van behoorlijk overheidsoptreden dat grondrechten worden gerespecteerd. Het recht op lichamelijke integriteit is een grondrecht dat door de Grondwet en internationale verdragen wordt beschermd (zie Achtergrond).

4. Het aanleggen van handboeien vormt een inbreuk op de lichamelijke integriteit van de betreffende persoon. Een politieambtenaar kan een aangehouden verdachte ten behoeve van het vervoer handboeien aanleggen. Dit mag alleen gebeuren indien de feiten of omstandigheden dit redelijkerwijs vereisen met het oog op vluchtgevaar, dan wel met het oog op gevaar voor de veiligheid of het leven van de persoon die rechs van zijn vrijheid

is beroofd, van de betrokken politieambtenaar of van derden. Deze feiten of omstandigheden kunnen slechts gelegen zijn in de persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, of in de aard van het strafbare feit op grond waarvan de vrijheidsbeneming heeft plaatsgevonden (zie Achtergrond). De politieambtenaar moet in een specifiek geval de afweging maken of de aanwezige veiligheidsrisico's het aanbrengen van de boeien naar redelijk inzicht rechtvaardigen. Daarbij valt te denken aan de ernst van het strafbare feit. Ook van belang is of verdachte zich op het moment van aanhouden agressief heeft opgesteld. Het aanleggen van handboeien tijdens het vervoer van een arrestant mag derhalve geen automatisme zijn.

5. Van feiten of omstandigheden als bedoeld in artikel 22 van de Ambtsinstructie die het aanleggen van handboeien bij verzoekster zouden kunnen rechtvaardigen is de Nationale ombudsman niet gebleken. De betrokken ambtenaren hebben deze niet opgegeven. Daarentegen heeft één van hen verklaard dat boeien de "normale gang van zaken" is. Aldus zijn de strikte voorwaarden voor boeien genegeerd en is in strijd gehandeld met het grondrecht van onaantastbaarheid van het lichaam. De klacht op dit punt is dan ook gegrond.

6. De Nationale ombudsman acht het opmerkelijk dat de korpsbeheerder in zijn reactie op dit punt heeft laten weten dat het aanleggen van boeien tijdens het overbrengen naar het bureau tot de normale procedure behoort. Het is evident dat zulks niet in overeenstemming is met artikel 22 van de Ambtsinstructie. Daarom ziet de Nationale ombudsman aanleiding aan dit rapport een aanbeveling te verbinden.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps Kennemerland te Haarlem, is

gegrond ten aanzien van:

- het feit dat verzoekers geen gelegenheid is geboden thuis hun kant van het verhaal te vertellen, de overbrenging naar het bureau en het inroepen van assistentie, wegens strijd met het evenredigheidsvereiste;
- het gebruik van handboeien, wegens strijd met het grondrecht van onaantastbaarheid van het lichaam.

Ten aanzien van het door verzoekers gestelde geweldgebruik bij de aanhouding van verzoekster onthoudt de Nationale ombudsman zich van het geven van een oordeel.

Aanbeveling

De Nationale ombudsman geeft de korpsbeheerder in overweging ervoor zorg te dragen dat binnen zijn korps bekendheid wordt gegeven aan de limitatief in artikel 22 van de Ambtsinstructie opgenomen voorwaarden voor het boeien van verdachten.

Onderzoek

Op 10 oktober 2007 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer en mevrouw J. te Zwanenburg, met een klacht over een gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps Kennemerland te Haarlem.

Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps Kennemerland (de burgemeester van Haarlem), werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de korpsbeheerder verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben. Daarnaast werd de korpsbeheerder een specifieke vraag gesteld.

Aan de twee betrokken politieambtenaren werd de gelegenheid geboden om commentaar op de klacht te geven. Zij maakten van deze gelegenheid geen gebruik.

De hoofdofficier van justitie te Haarlem werd over de klacht geïnformeerd en in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze kenbaar te maken. Hij maakte van deze gelegenheid geen gebruik. Tijdens het onderzoek kregen de korpsbeheerder en verzoeker de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen. Op hun verzoek kregen verzoekers de gelegenheid persoonlijk te reageren op het verslag. De reactie van verzoekers en het betrokken bestuursorgaan gaven geen aanleiding het verslag te wijzigen.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie.

1. De aan het politiekorps Kennemerland gerichte klachtbrief van verzoekers van 10 juli 2007.
2. Het aan de korpsbeheerder gerichte advies van de Politieklachtencommissie van 30 augustus 2007.
3. De brief van de korpsbeheerder aan verzoekers van 2 oktober 2007.
4. Het aan de Nationale ombudsman gerichte verzoekschrift van 10 oktober 2007.

5. De aan de Nationale ombudsman gerichte brief van de korpsbeheerder van 9 mei 2008.

6. De aan de Nationale ombudsman gerichte reactie van verzoekers daarop bij brief van 4 juni 2008.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

I. Grondwet

Artikel 11

"Ieder heeft, behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen, recht op onaantastbaarheid van zijn lichaam."

Artikel 15, vierde lid

"Hij aan wie rechtmatig zijn vrijheid is ontnomen, kan worden beperkt in de uitoefening van grondrechten voor zover deze zich niet met de vrijheidsontneming verdraagt."

II. Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens

Artikel 8

1. "Een ieder heeft recht op respect voor zijn privé leven, zijn familie- en gezinsleven, zijn woning en zijn correspondentie.

2. Geen inmenging van enig openbaar gezag is toegestaan in de uitoefening van dit recht, dan voor zover bij de wet is voorzien en in een democratische samenleving noodzakelijk is in het belang van de nationale veiligheid, de openbare veiligheid of het economisch welzijn van het land, het voorkomen van wanordelijkheden en strafbare feiten, de bescherming van de gezondheid of de goede zeden of voor de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen."

III. Wetboek van Strafvordering

Artikel 53

"1. Ingeval van ontdekking op heeter daad is ieder bevoegd den verdachte aan te houden.

2. In zoodanig geval is de officier van justitie of de hulpofficier van justitie bevoegd den verdachte, na aanhouding, naar eene plaats van verhoor te geleiden; hij kan ook diens aanhouding of voorgeleiding bevelen.

(...)

3. Geschiedt de aanhouding door een anderen opsporingsambtenaar, dan draagt deze zorg dat de aangehoudene ten spoedigste voor den officier van justitie of een van diens hulpofficieren wordt geleid."

IV. Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke Marechaussee en de buitengewoon opsporingsambtenaar

Artikel 22

"1. De ambtenaar kan een persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, ten behoeve van het vervoer handboeien aanleggen.

2. De maatregel, bedoeld in het eerste lid, kan slechts worden getroffen, indien de feiten of omstandigheden dit redelijkerwijs vereisen met het oog op gevaar voor ontvluchting, dan wel met het oog op gevaar voor de veiligheid of het leven van de persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, van de ambtenaar of van derden.

3. De in het tweede lid bedoelde feiten of omstandigheden kunnen slechts gelegen zijn in:

- a. de persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, of
- b. de aard van het strafbare feit op grond waarvan de vrijheidsbeneming heeft plaatsgevonden, één en ander in samenhang met de wijze waarop en de situatie waarin het vervoer plaatsvindt."

Nota van Toelichting, behorend bij de Ambtsinstructie..."

Artikel 22-23 (...)

"...Handboeien mogen slechts worden aangelegd bij het vervoer van arrestanten. (...) De omstandigheden die aanleiding kunnen geven tot het omleggen van handboeien kunnen gelegen zijn in: de persoon van de arrestant, de inrichting van de (dienst)auto, de situatie waarin vervoerd wordt en het ontbreken van de mogelijkheden om op andere wijze met minder ingrijpende maatregelen (bv. door plaatsneming van een politieambtenaar naast de arrestant) een veilig transport te waarborgen. Bij omstandigheden die samenhangen met de persoon kan worden gedacht aan zijn gedrag, mogelijk eerdere ervaringen van de politie met deze persoon op grond waarvan moeilijkheden moeten worden gevreesd, dan wel de aard of de ernst van het feit waarvoor deze is aangehouden..."